

«مرگ پیش از تولد» روزی هزار جنین!

پرونده «جوان» از مراکز زیرزمینی سقط غیرقانونی جنین و عوارض آن برای سلامت مادر

در شرایطی که کشور از بحران جمعیت رنج می برد و احتمال دارد به گونه‌ای در سیاهچاله جمعیت فرو رومیم که دیگر هیچ راهکاری برای جبران این ماجرا نباشد، آمار ۴۵۰ هزار سقط جنین قانونی و غیرقانونی در سال که از سوی مشاور عالی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور رسانه‌ای شده نشان می دهد روزانه بیش از هزار نوزادی که می توانستند متولد شده و به جمعیت کشور اضافه شوند فرصتی برای زندگی پیدا نمی کنند و با سقط جنین پیش از آنکه متولد شوند مرگ را تجربه می کنند. این در حالی است که طبق قانون در مواردی که خطر آسیب جدی برای مادر و جنین وجود دارد پیش از چهار ماهگی پزشکی قانونی مجوز سقط جنین در مراکز قانونی و به طریق بهداشتی و با حداقل آسیب را صادر

یک‌سوم تولدها پیش از تولد می میرند!

ایران یکی از ر کشورداران جانباختگان تصادفات رانندگی در دنیاست. بر اساس آمارها، سالانه حدود ۸۰۰ هزار تصادف رانندگی در کشورمان رخ می‌دهد. به طور میانگین و بر اساس آمار پزشکی قانونی، روزانه ۴۸ نفر بر اثر سوانح رانندگی جان باخته و حدود ۳ هزار نفر مصدوم شده‌اند. ایران با داشتن ۱۸ هزار فوتی در حوادث جاده‌ای در سال به لحاظ آماری یکی از بالاترین تلفات جاده‌ای در جهان را داراست. اما اگر آمار روزی ۴۸ فوتی در تصادفات رانندگی را با آمار روزی هزار جنین سقط شده مقایسه کنیم درمی یابیم، آمار جنین‌هایی که متولد نمی شوند ۲۰ برابر بیشتر از فوتی‌های ناشی از سوانح رانندگی است!

صالح قاسمی پژوهشگر حوزه جمعیت با اشاره به داده‌های مطالعاتی در این زمینه می‌گوید: «در شرایط کنونی، آمار سقط جنین معادل حدود یک‌سوم آمار یک میلیون و ۱۹۶ هزار نفری تولدهای کل کشور است! و در صورت وجود یک قانون جامع و روشنگری لازم درباره ابعاد پزشکی، فقهی و فرهنگی پدیده غیرشرعی و غیراخلاقی سقط جنین، می‌توان امیدوار بود که روند کاهش شدید موالید کشور در سال‌های اخیر، متوقف یا جبران شود.»

از نگاه وی در سالیان اخیر و پیرو تغییر نوع نگرش و سبک زندگی خانواده ایرانی، عدم التزام برخی پزشکان به رسالت قانونی و اخلاقی حرفه‌ای و همچنین سهل‌الوصول بودن برخی داروهای غیرمجاز، آمار سقط جنین درمانی و جنایی در ایران به‌طور نگران‌کننده‌ای افزایش یافته‌است که به‌معنی عدم جامعیت و عدم باردارندگی قانون

و دستورالعمل‌های موجود است. قاسمی با تأکید بر عدم وجود یک قانون جامع در رابطه با «سقط جنین» در کشورمان می‌افزاید: «بر اساس قوانین موجود،

می‌کند. اما فضای مجازی رها شده به محلی برای دلال‌های سقط جنین زیرزمینی و فروش غیرقانونی داروهای سقط جنین تبدیل شده است. همین مسئله هم موجب شده تا روزانه حدود هزار جنین، مرگ پیش از تولد را به شکلی دردآور تجربه کنند. مادرانی هم که تن به سقط جنین می‌دهند خیلی وقت‌ها با مشکلات طولانی‌مدت سلامتی مواجه می‌شوند و حتی ممکن است با یان دادن به زندگی جنین‌شان در شرایط غیربهداشتی و مراکز زیرزمینی منجر به پایان زندگی خودشان شود. فضای مجازی رها شده و بدون نظارت آسیب‌های خود را در حوزه‌های مختلف نشان می‌دهد. حالا سایت‌ها و کانال‌ها و صفحات متعددی هستند که به راحتی کارهای غیرقانونی انجام می‌دهند بدون آنکه آب از آب تکان

بخورد. قمارخانه‌های آنلاین، کانال‌ها و صفحات خرید و فروش کالا‌های غیرقانونی همچون مشروب، مواد مخدر و حتی اسلحه و صفاحتی که به راحتی برای اقداماتی نظیر سقط جنین تبلیغ می‌کنند و شماره تلفن و مشاوره می‌دهند. یک جست‌وجوی ساده کافی است تا شما راه منابع انواع و اقسام تخلفات متصل کند. برای مرگ جنین‌های متولد نشده هم به راحتی می‌توان در فضای مجازی راهکار پیدا کرد. از انواع و اقسام داروها گرفته تا مراکز انجام ساکشن و کورتاژ... در این مسیر امام‌مکن است جنین جاننش را از دست بدهد و سقط شود اما گاهی این مرگ تنها برای جنین نیست و در سقط جنین‌های غیرقانونی خیلی وقت‌ها ممکن است جان مادر هم به خطر بیفتد یا تا آخر عمر شانس مادر شدن یک زن از بین برود.

طبقات ارث پرداخت می‌شود ولی وارثی که مباشر سقط جنین بوده، از آن سهمی ندارد.

مجوز قانونی سقط جنین

صدور مجوز سقط درمانی بر اساس ماده واحده قانون سقط جنین درمانی مصوب سال ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن که به تصویب سازمان پزشکی قانونی رسیده، بر عهده سازمان پزشکی قانونی است.

طبق قانون مجوز سقطدرمانی تنها در صورت داشتن شرایط خاص برای مادر باردار صادر می‌شود که مهم‌ترین آن سن بارداری کمتر از ۱۹ هفته است؛ به بیان دیگر اگر سن بارداری از ۱۹ هفته گذشته باشد به دلیل ولوج روح در جنین، امکان صدور مجوز به هیچ وجه وجود نخواهد داشت. علاوه بر سن بارداری باید وجود ناهنجاری در جنین که بعد از تولد موجب حرج مادر شود یا بیماری مادر به نحوی که ادامه بارداری برای او خطر جانی به همراه داشته باشد توسط سه پزشک متخصص به تأیید برسد تا پزشکی قانونی نسبت به صدور مجوز اقدام کند.

تنها ناهنجاری‌های جنینی که موجب حرج مادر شود یا بیماری‌هایی که در صورت ادامه بارداری برای مادر خطر جانی به همراه داشته باشد به صدور مجوز منجر خواهد شد.

برای دریافت مجوز فرد متقاضی بدون داشتن نامه مراجع قضایی و با ارائه کلیه مدارک بالینی باید به مرکز پزشکی قانونی استان مراجعه کند. پس از تکمیل فرم درخواست، مادر باردار باید تمامی مدارک شامل سونوگرافی‌های نشان‌دهنده سن بارداری و مدارک مربوط به بیماری خود یا ناهنجاری‌های جنین را به پذیرش ارائه دهد. با بررسی پرونده سقط درمانی توسط پزشک و به استناد مدارک و مستندات موجود در پرونده اگر سن بارداری بیش از ۱۹ هفته باشد،

حتی با محرز شدن ناهنجاری در جنین یا وجود بیماری در مادر مجوز سقط جنین درمانی به هیچ وجه برای فرد صادر نخواهد شد. در صورت تأیید حرج مادر در مورد ناهنجاری جنین یا وجود خطر جانی برای مادر در صورت ادامه بارداری توسط سه پزشک متخصص نسبت به صدور گواهی برای فرد متقاضی اقدام می‌شود.

مجازات حبس برای سقط جنین

طبق ماده ۳۰۶ قانون مجازات اسلامی، سقط جنین حتی پس از مدیده شدن روح در آن، قصاص ندارد، اما مرتکب این عمل محکوم به پرداخت دیه و مجازات تعزیری است. طبق قانون اگر زنی جنین خود را سقط کند باید دیه آن را بپردازد و خودش از آن دیه سهمی نخواهد داشت. ماده ۶۲۲ در کتاب پنجم از قانون مجازات اسلامی می‌گوید: «هرکس علماً و عمداً به واسطه ضرب یا اذیت و آزار زن حامله، موجب سقط جنین زن شود، علاوه بر پرداخت دیه با قصاص (قصاص مربوط به جنایتی است که علیه مادر صورت بگیرد)، حسب مورد به حبس از یک تا سه سال محکوم خواهد شد.»

همچنین ماده ۶۲۳ می‌گوید: «هرکس واسطه دادن ادویه یا وسایل دیگری موجب سقط جنین زن شود، به شش ماه تا یک سال حبس محکوم می‌شود و اگر علماً و عمداً زن حامله‌ای را دلالت به‌استعمال ادویه یا وسایل دیگری کند که جنین وی سقط شود، به حبس از سه تا شش ماه محکوم خواهد شد.»

طبق ماده ۶۲۴ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی اگر پزشک، ماما، پرسنل بیمارستان، داروفروشی و شخصی‌ای که به عنوان طبابت، مامایی، جراحی یا داروفروشی اقدام می‌کنند، وسایل سقط جنین را فراهم سازند یا مباشرت به اسقاط جنین کنند، به حبس از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد و حکم به پرداخت دیه مطابق مقررات مربوط صورت خواهد پذیرفت.

مرگ مادر تاوان قتل جنین!

دکتر ناهید لرزاده متخصص زنان و فلوشیپ ناباروری درباره عوارض سقط جنین برای خانم‌ها به «جوان» می‌گوید: «عوارض سقط جنین بستگی به این دارد که سقط در چه هفته‌ای از بارداری اتفاق بیفتد و مادر چه سنی داشته باشد یا اصلاً این سقط قانونی باشد یا غیرقانونی، یا اینکه خود افراد برای سقط اقدام کرده باشند یا سقط جنین به صورت خود به خود صورت گرفته باشد.»

این متخصص با تأکید بر اینکه سقط‌های غیرقانونی به دلیل ایمن نبودن شرایط و افرادی که این سقط‌ها را انجام می‌دهند عوارض متعددی برای خانم‌ها در پی خواهد داشت می‌افزاید: «در این سقط‌ها احتمال عفونت و پارگی رحم وجود دارد و مواردی داشته‌ایم که به دلیل عفونت ناشی از سقط جنین غیرقانونی، این عفونت داخل خون شده و مرگ مادر را رقم زده است. علاوه بر اینها این زنان خیلی وقت‌ها شانس دوباره مادر شدن را هم از دست می‌دهند.»

لرزاده با اشاره به عوارض روحی سقط جنین برای مادران تصریح می‌کند: «در این موارد معمولاً مادران دچار عذاب وجدان می‌شوند و علاوه بر این با افسردگی‌های بعد از سقط دست و پنجه نرم می‌کنند. به علاوه معمولاً این افراد در سقط‌های غیرقانونی با خونریزی‌های شدید مواجه می‌شوند که این مسئله می‌تواند عوارض روحی ناشی از سقط را هم تشدید کند.

این متخصص زنان با تأکید بر اینکه در مکان‌های غیرقانونی سقط جنین پزشک حضور ندارد، می‌گوید: «چون این افراد خودشان مراجعه می‌کنند معمولاً هم در صورت بروز مشکل شکایتی نمی‌کنند و این مسئله پیگیری قانونی این مراکز را سخت‌تر می‌کند.» این پزشک با اشاره به داروهای بازار سیاه برای سقط جنین تأکید می‌کند: «بسیاری از موارد سقط جنین در همان هفته‌های اول با دارو انجام می‌شود و به احتمال زیاد این سقط‌ها اصلاً در آمار نمی‌آید.»

یادداشت

رژست‌های توخالی

و چالش‌های پوشالی!

■ مهدی نیک‌ضمیر

فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی ظرفیت بالقوه‌ای است که می‌تواند زمینه‌ساز بسیاری از کارها و فعالیت‌های مفید باشد و مزایای فراوانی را متوجه استفاده‌کنندگان خود کند اما این جنبه از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی وقتی می‌تواند مورد توجه استفاده‌کنندگان قرار بگیرد که فرهنگ حضور در این فضا و سواد رسانه‌ای متناسب با آن در کاربران شکل گرفته باشد.

در حالی که تأخیر فرهنگی ورود تکنولوژی و فقدان سواد رسانه‌ای متناسب با رسانه‌های نوین موجب شده تا این فضا حتی در مواقعی که چالش‌زا هم نیست به محفلی برای وقت‌گذرانی، خودنمایی و تقلیدهای کورکورانه تبدیل شود؛ اتفاقی که بارها در پی فراگیر شدن برخی چالش‌ها شاهد آن بوده‌ایم.

حالا هم چندی است یک چالش جدید در شبکه اجتماعی اینستاگرام راه افتاده و بسیاری از کاربران ایرانی هم بدون آنکه فلسفه و هدف این چالش را بدانند به آن پیوسته‌اند. چالشی که در دنیای غرب هم به واسطه توخالی بودنش مورد انتقاد قرار گرفته و به یک بازی اجتماعی تشبیه شده است. برخی معتقدند اجرای چالش عکس سیاه و سفید با هشتگ #challengeaccepted به یک قتل و خشونت علیه زنان بازمی‌گردد.

پینار، دختر ۲۷ ساله دانشجوی اقتصاد اهل موغله ترکیه توسط پسری که با او در ارتباط بوده کشته می‌شود. عکس سیاه و سفید منتشر شده از این قربانی خشونت خانگی، زنان بسیاری را در سراسر دنیا بر آن داشت تا با انتشار عکس سیاه و سفید خود در شبکه‌های اجتماعی به مسئله زن کشی اعتراض کنند اما برخی منابع منشأهای دیگری را برای آغاز این چالش ذکر می‌کنند. به طور نمونه نیویورک تایمز در این باره نوشت: «در سال ۲۰۱۶ عکس‌های سیاه و سفید با #چلنج اکسپتد در اینستاگرام برای افزایش آگاهی از سرطان مورد استفاده قرار گرفت.»

یکی از نمایندگان اینستاگرام در گفت‌وگو با «تایمز» نیز در مورد چالش این روزهای اینستا گفت: «اولین پست در چرخه جدید چالش توسط «آنا پائولا پدراشو» خبرنگار برزیلی در ۱۰ روز گذشته به فضای اینستاگرام ارسال شد.» در این چالش هیچ اتفاق خاصی نمی‌افتد. هیچ نمادی از اعتراض یا حمایت وجود ندارد بلکه بیشتر به یک سرگرمی شبیه است که البته می‌تواند حامله، موجب سقط جنین زن شود، علاوه بر پرداخت دیه با قصاص می‌گوید: «هرکس علماً و عمداً به واسطه ضرب یا اذیت و آزار زن حامله، موجب سقط جنین زن شود، علاوه بر پرداخت دیه با قصاص (قصاص مربوط به جنایتی است که علیه مادر صورت بگیرد)، حسب مورد به حبس از یک تا سه سال محکوم خواهد شد.»

همچنین ماده ۶۲۳ می‌گوید: «هرکس واسطه دادن ادویه یا وسایل دیگری موجب سقط جنین زن شود، به شش ماه تا یک سال حبس محکوم می‌شود و اگر علماً و عمداً زن حامله‌ای را دلالت به‌استعمال ادویه یا وسایل دیگری کند که جنین وی سقط شود، به حبس از سه تا شش ماه محکوم خواهد شد.» طبق ماده ۶۲۴ بخش تعزیرات قانون مجازات اسلامی اگر پزشک، ماما، پرسنل بیمارستان، داروفروشی و شخصی‌ای که به عنوان طبابت، مامایی، جراحی یا داروفروشی اقدام می‌کنند، وسایل سقط جنین را فراهم سازند یا مباشرت به اسقاط جنین کنند، به حبس از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد و حکم به پرداخت دیه مطابق مقررات مربوط صورت خواهد پذیرفت.

اما رفتارهای این چنینی و پیگیری جریانی که در دنیای غرب با اهدافی خاص برجسته‌سازی می‌شوند حتی در خود این جوامع هم مورد انتقاد قرار می‌گیرند، نشان از خلأ آموزش فرهنگ حضور در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی و فقر جدی سواد رسانه‌ای در میان برخی کاربران ماست. این فقر فرهنگی و فقدان سواد رسانه‌ای به شکلی جدی‌تر در میان سلب‌ریتی‌های کشورمان هم دیده می‌شود و به همین خاطر شاهد پیوستن آنها به برخی چالش‌های بوج و رزست‌های توخالی هستیم.

اما در کنار این قبیل چالش‌های بی‌معنی، این روزها چالش‌های اثرگذار و کارآمدی هم در فضای مجازی در جریان است که افراد آگاه‌تر و به طور بقین باسوادتر به آن پیوسته‌اند؛ پوشش‌هایی نظیر پوشش من ماسک می‌زنم که در این روزهای کرونا‌یی می‌تواند ناجی جان ما از مهلکه و بیروس تاجدار باشد.